

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Niina Valkama

POLKUOPISELIJASTA TUTKINTO-OPISELI-
JAKSI PROSESSIN KEHITTÄMINEN VAASAN
AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Liiketalous
2022

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Niina Valkama
Opinnäytetyön nimi	Polkuopiskelijasta tutkinto-opiskelijaksi prosessin kehittäminen Vaasan ammattikorkeakoulussa
Vuosi	2022
Kieli	suomi
Sivumäärä	33 + 1 liite
Ohjaaja	Margit Mannila

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia mihin asioihin opiskelijaroolin vaihtuminen vaikuttaa ja kuinka avoimen ammattikorkeakoulun kautta suoritettavat opinnot saadaan kohdistettua oikein opintosuunnitelmaan tutkinto-opiskelijaksi siirryttäessä. Työn tavoitteena oli löytää selkeä, sujuva ja automaattinen prosessi opiskelutietojen siirtämiseen opiskelijaroolin vaihtuessa. Työn toimeksiantaja oli Vaasan ammattikorkeakoulu.

Työn teoriaosuudessa kerrotaan, mitä on polkuopiskelu sekä mitä on tutkinto-opiskelu ja kuinka siirtyminen näiden välillä tapahtuu. Teoriaosuudessa käsitellään myös prosessin kehittämistä sekä benchmarking -menetelmää. Tutkimuksen empiirinen osuus koostuu kolmesta teemahaastattelusta. Haastateltavat toimivat eri ammattikorkeakouluissa polkuopiskelijasta tutkinto-opiskelijaksi prosessin parissa. Haastatteluiden pohjalta tehtiin toimintamallikuvaukset, joita vertailtiin keskenään sekä tehtiin toimintaehdotus prosessin kehittämiseksi.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että prosessi on hyvin samankaltainen jokaisen haastateltavan ammattikorkeakoulussa, koska käytössä on sama järjestelmä. Haastatteluissa selviää, että prosessin läpimenoa oli sujuvoitettu ja nopeutettu poistamalla aikaa vieviä välivaiheita. Polkuopiskelijan roolissa suoritettujen opintojen siirto kuitenkin vaatii tarkkuutta ja se on aikaa vievää manuaalista työtä, joten tämän vaiheen poistamiseksi tehtiin toimintaehdotus.

ABSTRACT

Author	Niina Valkama
Title	Development of the process from a path student to a degree student at Vaasa University of Applied Sciences
Year	2022
Language	Finnish
Pages	33 + 1 Appendix
Name of Supervisor	Margit Mannila

The objective of this thesis was to study the issues that are affected by the change of the student role and how the studies completed through the Open University of Applied Sciences can be properly targeted in the study plan when becoming a degree student. The aim of the work was to find a clear, smooth and automatic process for transferring study data when the student role changes. The work was commissioned by Vaasa University of Applied Sciences.

The theoretical section of the thesis explains what path study is and what is degree study and how the transition between them takes place. The theoretical section also deals with process development and the benchmarking method. The empirical section of the study consists of three thematic interviews. The interviewees worked on the process of transforming student information from a pathway student to a degree student, but they worked at different universities of applied sciences. On the basis of the interviews, descriptions of the operating models were made, compared with each other, and a proposal for action was made to develop the process.

The results of the study showed that the process is very similar in each interviewee's university of applied sciences, because the information system in use is the same. The interviews showed that the process had been streamlined and accelerated by removing time-consuming milestones. The transfer of studies completed in the role of a path student requires precise and time-consuming manual work, and an action proposal was made to eliminate this step.

Keywords	path studies, degree study, process, process development, benchmarking
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	7
1.1	Tutkimustyön tausta ja tavoitteet	7
1.2	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	7
1.3	Teoreettinen viitekehys ja tutkimuksen tärkeimmät käsitteet	8
1.4	Aikaisemmat tutkimukset	8
1.5	Tutkimuksen rakenne	9
2	POLKUOPINNOT JA TUTKINTO-OPISKELU	11
2.1	Polkuopiskelu	11
2.2	Tutkinto-opiskelu	12
2.3	Erot polkuopiskelun ja tutkinto-opiskelun välillä	13
3	PROSESSI JA PROSESSIN KEHITTÄMINEN	14
3.1	Prosessi	14
3.2	Prosessin kehittäminen.....	16
3.3	Laatutyökalut prosessin kehittämisen apuna.....	18
4	BENCHMARKING.....	20
4.1	Benchmarking vertailumenetelmänä	20
4.2	Benchmarking-tutkimus.....	21
5	EMPIRIA	25
5.1	Haastattelut	25
5.2	Toimintamallit ja niiden vertailu.....	25
5.3	Toimintaehdotus.....	27
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	29
6.1	Johtopäätökset	29
6.2	Tutkimustulosten luotettavuus ja käyttökelpoisuus	30
6.3	Pohdinta	31

6.4	Jatkotutkimusehdotukset	32
LÄHTEET	33
LIITTEET	35

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Prosessien kehittämisen vaiheet (Martinsuo & Blomqvist 2010, 6).	16
Kuvio 2. Benchmarking-perusaskeleet (Tuominen 2021, 46).	22
Kuvio 3. Toimintamallikuvaus.....	26

LIITELUETTELO

LIITE 1. Haastattelukysymykset	
---------------------------------------	--

1 JOHDANTO

Polkuopiskelijoiden määrä kasvaa jatkuvasti, joten olisi hyvä saada selkeä ja sujuva toimintamalli opiskelutietojen siirtymiseen tutkinto-opiskelijaksi siirryttäessä. Toimiva prosessi helpottaisi niin opiskelijoiden kuin ammattikorkeakoulun henkilöstönkin työtä ja näin resursseja vapautuisi muuhun työhön.

Vaasan ammattikorkeakoulu tekee yhteistyötä muun muassa Vaasan Palloseuran, Vaasan Sportin ja pesäpalloseura Mailattarien kanssa tarjoamalla urheilijoille opiskeluun urheilijapolkua. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2021.)

1.1 Tutkimustyön tausta ja tavoitteet

Idea tutkimuksen aiheeseen lähti käytännöstä, koska polkuopiskelijat ovat huo- manneet, että hankaluuksia ilmenee opiskelutietojen siirtymisessä ja päivittymi- sessä järjestelmiin opiskelijaroolin muuttuessa. Ongelmia esiintyy esimerkiksi oi- kean opintosuunnitelman liittämässä opiskelijalle sekä polkuopiskelijana suori- tettujen opintojen kohdistamisessa oikeisiin kursseihin. Opiskelijapalveluiden päällikön Juha Vierolan kanssa käymässäni keskustelussa 3.2.2021 tuli esiin, että korkeakouluilla ei ole yhtenäistä käytäntöä tietojen siirtämiseen opiskelijaroolin vaihtuessa.

Työ on kehittämistutkimus, jolla pyritään kehittämään ja parantamaan prosessin sujuvuutta. Työn toimeksiantaja on Vaasan ammattikorkeakoulu.

Tavoitteena on löytää mahdollisimman selkeä ja automaattinen prosessi tietojen siirtämiseen opiskelijaroolin vaihtuessa. Se vähentäisi opintotoimiston työkuor- maa ja selkeästä toimintatavasta syntyy myös taloudellista hyötyä.

1.2 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tutkimusongelma on, miten saadaan polkuopiskelijan tiedot järjestelmiin suju- vasti tutkinto-opiskelijaksi hyväksyttäessä.

Tutkimusongelmasta johdetut tutkimuskysymykset ovat:

- Mihin asioihin opiskelijan roolin vaihtuminen vaikuttaa?
- Kuinka saadaan avoimen ammattikorkeakoulun kautta suoritettujen opintojen tiedot ja arvosanat kohdistettua oikeille kursseille opintosuunnitelmassa?
- Miten roolin vaihtuminen saadaan tapahtumaan sujuvasti ja mahdollisimman automaattisesti järjestelmissä?

1.3 Teoreettinen viitekehys ja tutkimuksen tärkeimmät käsitteet

Teoreettinen viitekehys koostuu opiskelijaroolin vaihtumisesta, suoritettujen opintojen kohdistamisesta ja prosessin kehittamisestä.

Tärkeimpiä käsitteitä tutkimustyössä ovat polkuopiskelija, polkuopinnot, tutkinto-opiskelija ja prosessi.

Polkuopintoja suoritetaan avoimessa ammattikorkeakoulussa ja ne tarkoittavat valitun koulutuksen ensimmäisen vuoden ydinopintojen suorittamista (Vaasan ammattikorkeakoulu 2022).

Tutkinto-opiskelija opiskelee ammattikorkeakoulussa tutkintoon johtavaa koulutuskokonaisuutta, johon opiskelija on hakenut opiskelupaikkaa avoimessa yhteishaussa tai erillishaussa (Opintopolku.fi 2022).

Prosessi on erilaisten tapahtumien ja / tai toimenpiteiden muodostama tapahtumasarja ja toimintaketju (Viitala & Jylhä 2013, 145).

1.4 Aikaisemmat tutkimukset

Prosessin kehittämisen näkökulmasta on tehty useita eritasoisia opinnäytetöitä. Monissa on käytetty lean-ajattelua kehittämisen apuna. Haapaniemi (2020) on YAMK-työssään käsitellyt leania, toimistotyön tehokkuutta ja niiden kehittämistä

benchmarkingin avulla. Tutkimus osoittaa, että toteutuakseen lean vaatii rytmiä, säännöllisyyttä sekä riittävän laajan näkökulman.

Harju (2020) pohtii YAMK-työssään, kuinka taloushallinnon organisaatio voi hyödyntää lean-ajattelua. Alun perin teollisuuteen kehitettyä toimintastrategiaa on alettu käyttää yhä enemmän myös palvelu- ja asiantuntijaorganisaatioissa. Tutkimuksessa haluttiin selvittää prosessissa olevia pullonkauloja, ja ne nousivatkin hyvin esiin pienryhmissä toteutetuissa työpajoissa. Organisaatio voi käyttää tutkimuksen tuottamaa tietoa hyödyksi prosessien kehittämisessä.

Pro gradu työssään Ketola (2021) suosittelee lean-ajattelumallin käyttöä prosessien ja koko liiketoiminnan kehittämisessä. Tutkimuksessa selvisi, että tutkittavat organisaatiot eivät toimineet täysin lean-ajattelun mukaisesti, vaikka joitain siihen liittyviä toimintatapoja olikin käytössä. Merkittävä havainto oli, että jatkuva parantaminen oli organisaatiossa todella pienessä, melkein jopa olemattomassa roolissa vaikka se on olennainen osa lean-ajattelua.

1.5 Tutkimuksen rakenne

Opinnäytetyö koostuu johdannosta, teoriaosuudesta, empiriaosuudesta sekä yhteenvedosta, joka sisältää toimintaehdotukset toimivan prosessin toteuttamista varten. Johdannossa kerrotaan aihevalinnan taustaa, tutkimuksen tavoitteet sekä tutkimusongelma ja siitä johdetut tutkimuskysymykset, teoreettinen viitekehys, keskeiset käsitteet ja tutkimuksen rakenne.

Teoriaosuudessa kerrotaan, mitä on polkuopiskelu sekä mitä on tutkinto-opiskelu ja kuinka siirtyminen näiden välillä tapahtuu. Teoriaosuudessa käsitellään myös prosessin kehittämistä sekä benchmarking - menetelmää.

Empiriaosuudessa haastatellaan Vaasan ammattikorkeakoulusta sekä kahdesta muusta ammattikorkeakoulusta kyseisen prosessin parissa työskenteleviä henkilöitä. Näistä tehdään toimintamallikuvaukset, joita vertaillaan keskenään ja teh-

dään toimintaehdotus Vaasan ammattikorkeakoululle. Työssä viimeisenä arvioidaan tutkimuksen tuloksia, luotettavuutta sekä käyttökelpoisuutta ja pohditaan mahdollisia jatkotutkimuksen aiheita.

2 POLKUOPINNOT JA TUTKINTO-OPISKELU

Tässä luvussa kerrotaan tarkemmin, mitä ja miten polkuopintoja voi suorittaa sekä mitä on tutkinto-opiskelu ja kuinka ne eroavat toisistaan.

2.1 Polkuopiskelu

Polkuopintoja suoritetaan avoimessa ammattikorkeakoulussa ja ne tarkoittavat valitun koulutuksen ensimmäisen vuoden perusopintojen suorittamista. Opiskelu tapahtuu yleensä tutkinto-opiskelijoiden kanssa samoissa ryhmissä eikä juurikaan eroa tutkinto-opiskelusta. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2022.)

Polkuopintoihin hakeudutaan erillisellä ilmoittautumisella sen koulun nettisivujen kautta, jossa halutaan opintoja suorittaa. Ilmoittautuminen on avoinna tiettyinä ajankohtana, joko kerran tai kaksi vuodessa, elokuulla ja tammikuulla. Yleensä paikkoja on tarjolla vain muutama koulutusohjelmaa kohden ja ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Opiskelu on tutkintoon tähtäävää. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2022.)

Tätä opintopolkua voivat hyödyntää kaikki iästä ja koulutustaustasta riippumatta. Joitakin osaamisvaatimuksia polkuopintoihin kuitenkin voidaan asettaa, jos ne ovat opiskelun onnistumiselle välttämättömiä. Koulukohtaisia opintoja 60 opintopistettä suorittanut polkuopiskelija voi hakea avoimen ammattikorkeakoulun erillishaussa tutkinto-opiskelijaksi. Sosionomi-, sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajakoulutuksissa sekä räätälöidyissä opintopoluissa esimerkiksi urheilijapolussa, suoritettujen opintojen vähimmäispistemäärät ovat pienempiä. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2022.)

Erillishaku järjestetään kunkin ammattikorkeakoulun ilmoittamina hakuaikoina Opintopolku.fi -palvelussa yleensä touko- ja marraskuussa. Tutkinto-opiskelijaksi siirtyminen tapahtuu aina lukukauden alussa. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2022.)

Ammattikorkeakoululaissa 932/2014 28 a §:ssä säädetään, että ammattikorkeakoulu voi käyttää erillisvalintaa yhteishaun sijasta ja valita opiskelijoita avoimessa korkeakoulussa suoritettujen opintojen perusteella (Ammattikorkeakoululaki 932/2014).

2.2 Tutkinto-opiskelu

Tutkinto-opiskelija opiskelee ammattikorkeakoulussa tutkintoon johtavaa koulutuskokonaisuutta. Tutkinto-opiskelijaksi haetaan valtakunnallisessa yhteishaussa Opintopolku.fi -sivustolla ennalta määrättyinä ajankohtina syksyllä ja keväällä. Ammattikorkeakoululaissa 932/2014 on säädetty hakukelpoisuudesta ammattikorkeakouluihin. Hakukelpoisuus täyttyy, jos suoritettuna on

- ylioppilastutkinto tai suomalaisen lukion oppimäärä
- suomalainen ammatillinen perustutkinto 120 opintoviikkoa tai aikaisemmin ollut vähintään 80 opintoviikon ammatillinen tutkinto
- suomalainen opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinto
- ulkomainen koulutus, joka myös sen suoritusmaassa antaa hakukelpoisuuden korkeakouluopintoihin. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014.)

Tutkinto-opiskelijaksi valitaan joko todistuksen perusteella tai valintakokeen tuloksen perusteella. Ammattikorkeakouluista suurin osa käyttää yhteistä digitaalista valintakoetta, jonka hakija tekee omalla kannettavalla tietokoneella yhteisessä valvotussa valintakoetilaisuudessa. Kokeen perusteella arvioidaan hakijan valmiuksia suoriutua ammattikorkeakouluopinnoista. Valintakoe ei ole käytössä kaikilla koulutusaloilla. (Ammattikorkeakouluun.fi 2022.)

Opintoja suoritetaan tutkintoon johtavan opetussuunnitelman mukaan. Samannimisen tutkinnon opetussuunnitelman sisältö voi vaihdella ammattikorkeakoulujen välillä. Opetussuunnitelman rakenne pitää sisällään perus- ja ammattiopintoja, valinnaisia ja vapaasti valittavia opintoja, työharjoittelua ja opinnäytetyön.

Koulutusta voidaan toteuttaa päivä- ja monimuotototeutuksena, joka helpottaa työn ja opiskelun yhteensovittamista. Kukin ammattikorkeakoulu päättää itse, kuinka minkäkin koulutusohjelman toteuttaa. (Ammattikorkeakouluun.fi 2022.)

2.3 Erot polkuopiskelun ja tutkinto-opiskelun välillä

Alla listattuna oleelliset erot polku- ja tutkinto-opiskelun välillä:

- Avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskelu on maksullista.
- Polkuopiskelun aikana ei ole mahdollista suorittaa työharjoittelua.
- Polkuopiskelijat eivät ole oikeutettuja Kelan opinto-, matka- tai ateriatuikiin.
- Todistukset aiemmista opinnoista toimitetaan tarkistettavaksi tutkinto-opiskelijaksi hyväksymisen jälkeen.
- Hyväksiluvut aikaisemmin suoritetuista opinnoista tehdään vasta tutkinto-opinnoista. Avoimessa ammattikorkeakoulussa se ei ole mahdollista.
- Tutkinnon saamiseksi, on haettava ja tultava valituksi tutkinto-opiskelijaksi joko yhteishaussa tai erillishaussa.
- Avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettavat opinnot hyväksi luetaan tutkinto-opintoihin jatkaessasi saman alan opintoja. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2022.)

Polkuopiskelijoilla on oikeus osallistua kaikkeen teoriaopetukseen kuten tutkinto-opiskelijoillakin. Toistaiseksi harjoittelujaksojen suorittaminen avoimessa ammattikorkeakoulussa ei ole mahdollista, mutta niiden aikana voi suorittaa muita opintoja, kuten esimerkiksi vapaasti valittavia opintoja. Tutkinto-opiskelijat, kuten polkuopiskelijatkin, saavat käyttöönsä opiskelijatunnukset, joilla pääsee käyttämään ammattikorkeakoulun atk-järjestelmiä sekä opiskelijoille tarkoitettuja kirjastopalveluita. (Vaasan ammattikorkeakoulu 2022.)

3 PROSESSI JA PROSESSIN KEHITTÄMINEN

Tässä luvussa ensimmäisenä avaan käsitettä prosessi ja miten se voidaan jaotella. Sen jälkeen kerron lyhyesti prosessin kehittämisen eri vaiheista.

3.1 Prosessi

Prosessi tarkoittaa erilaisten tapahtumien ja toimenpiteiden muodostamaa tapahtumasarjaa ja toimintoketjua, jotka luovat lisäarvoa asiakkaalle ja joihin yritys käyttää resursseja. Prosessin sujuvuus, nopeus ja luotettavuus vaikuttavat olennaisesti yrityksen ja organisaation toimintatehokkuuteen. (Viitala & Jylhä 2013, 145.)

Prosessiajattelu on sovellettavissa melkein pä kaikkialla tuloksellisuutta kehitettäessä niin yksityisissä yrityksissä, julkishallinnollisissa organisaatioissa kuin hyötyä tavoittelemattomissakin organisaatioissa. Tahon on tärkeää tiedostaa, mitä juuri heille tuloksellisuus merkitsee omien päämäärien saavuttamisen kannalta ja käyttää prosessien mallintamista ja kehittämistä sitä edistävään toimintaan. Prosessiajattelun tarkoituksena yleensä on toimintojen tehostaminen sekä pyrkiä karsimaan arvoa tuottamatonta työtä. Usein myös työkalut, dokumentointi ja tietojärjestelmät nousevat tärkeään asemaan prosessiajattelussa, sillä ne ovat tärkeitä keinoja työvaiheiden automatisoinnissa sekä yhteisten käytäntöjen levittämisessä. Monesti prosessikuvaukset tehdään uusien tietojärjestelmien käyttöönoton yhteydessä. Prosessien mallintamisella voidaan havainnollistaa nykyistä tai tavoiteprosessia ja sen avulla tuoda näkyväksi mahdolliset kehitystarpeet ja viat. (Martinsuo & Blomqvist 2010, 3.)

Prosessi tarkoittaa aina ketjua asiakkaalta asiakkaalle. Se alkaa asiakkaan tarpeesta ja päättyy asiakkaan tarpeen tyydyttämiseen. Asiakas voi olla sisäinen tai ulkoinen, tunnettu tai vieras, mutta sen kautta prosessiin kohdistuu erilaisia odotuksia, tarpeita ja vaatimuksia. (Martinsuo & Blomqvist 2010, 3–4.)

Prosessit voidaan jakaa ydin- ja tukiprosesseihin, joista ulkoiseen asiakkaaseen liittyy ydinprosessit ja yrityksen sisäisiä ovat tukiprosessit, jotka myös auttavat ja tukevat ydinprosessia. Näistä voidaan käyttää myös termejä pääprosessi ja ali- tai osaprosessit, jolloin pääprosessi voidaan jakaa useaksi ali- tai osaprosessiksi. Jos ollaan tekemässä prosessin kehittämistyötä, niin silloin voidaan puhua nykyisestä prosessista, joka on sen hetkinen tilanne ja tavoiteprosessista, kun määritellään sitä minkälainen sen tulisi olla tuloksellisuustavoitteiden kannalta. (Martinsuo & Blomqvist 2010, 4.)

Hyvä prosessi koostuu seuraavista tekijöistä:

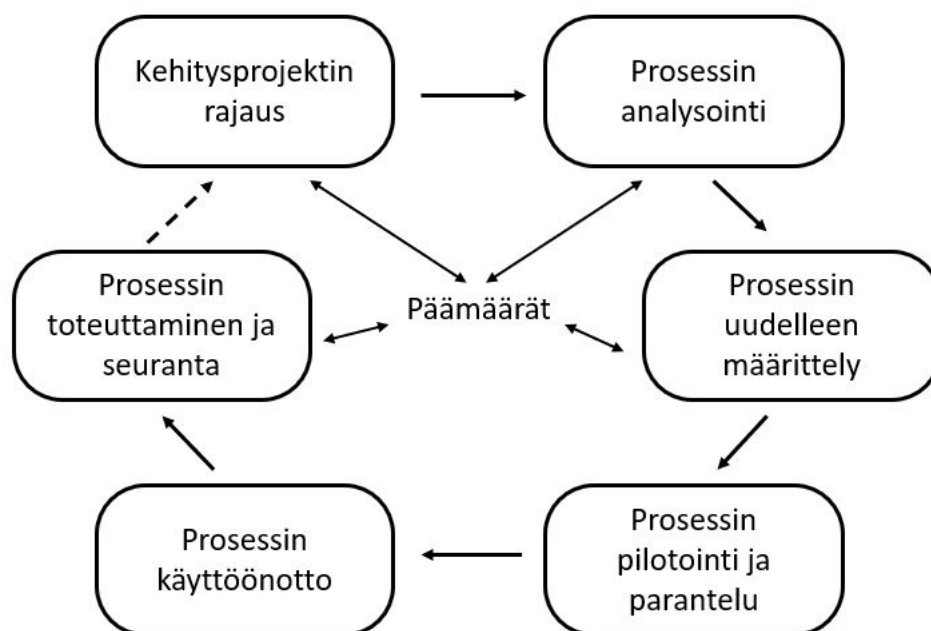
- luo arvoa asiakkaalle
- tuottaa mitä lupaa, halutussa ajassa tehokkaasti ilman viiveitä ja täyttäen halutut laatuksiteerit
- on nopea ja läpäisyajoissa on vain pientä hajontaa
- yksinkertainen
- estää virheiden tapahtumista
- tuo esiin poikkeamat, että niihin voidaan puuttua
- hukka on minimoitu
- vaiheet kytkeytyvät jatkuvana virtana toisiinsa
- on dokumentoitu ja kaikkien tiedossa ja näin yhteisiä toimintatapoja noudatetaan
- prosessia johdetaan ja sitä seurataan mittareiden avulla
- tehdään jatkuvaa kehitystyötä (Logistiikan maailma 2022).

Polkuopiskelijoiden huomioiden perusteella Vaasan ammattikorkeakoulun suoritusten siirtoprosessista voidaan tunnistaa, että se ei täysin estä virheiden tapahtumista ja silloin herääkin kysymys, että täyttääkö se silloin halutut laatuksiteerit.

3.2 Prosessin kehittäminen

Prosessien kehittämistyöhön on tärkeää saada mukaan prosessissa työskentelevät ihmiset. Yleensä kehittämistyö aloitetaan prosessien kuvaamisella yhdessä. Vaikka kuvaukset olisivatkin jo olemassa niin yhdessä kuvaaminen ja prosessin läpikäyminen auttavat hahmottamaan ja ymmärtämään kokonaisuutta, löytämään kehityskohteita, tunnistamaan hukka ja viive kohdat sekä ymmärtämään prosessin nykytilaa. Tärkeä lähtökohta prosessin kehittämiseksi on läpäisyajan lyhentäminen, koska silloin arvoa tuottavan ajan osuus prosessissa kasvaa. (Logistiikan maailma 2022.)

Tuloksellisuuden parantamisessa prosessien kautta voi olla kyseessä prosessimaiseen toimintatapaan siirtyminen, uuden yksittäisen prosessin käyttöönotto, jo käytössä olevien prosessien voimakas uudistus tai erikokoisten parannusten tekeminen käytössä oleviin prosesseihin. Prosessin mittavuudesta riippumatta kehitystyössä on samankaltaiset perusvaiheet, jotka esitetään Kuviossa 1.

Kuvio 1. Prosessien kehittämisen vaiheet (Martinsuo & Blomqvist 2010, 6).

Ensin tulee rajata se, minkälaisesta kehitysprojektista on kyse ja mikä prosessi tai mitkä prosessit otetaan mukaan kehitystyöhön. Rajaukseen vaikuttaa olennaisesti yrityksen asettamat päämäärät. (Martinsuo & Blomqvist 2010, 6–8.)

Rajauksen jälkeen kannattaa analysoida nykyistä prosessia siitä saatavilla olevan luotettavan tiedon pohjalta. Prosesseista tulee kerätä yleistä mittaustietoa sekä tietoa, jolla voidaan havainnollistaa prosessin toteutustapaa. Prosessien kuvaamiseen voidaan käyttää erilaisia tiedonkeruumenetelmiä kuten haastatteluja, ryhmätöitä, analyyskejä aiemmista suoritustiedoista, prosessin havainnointia ja mallintamista simulaationa. Prosessin nykyistä tilannetta tulee verrata päämääriin ja miettiä tuottaako se päämäärien mukaisia tuloksia ja onko havaittavissa puutteita. Jos kyseessä on uusi prosessi, tulee miettiä, miten siltä odotettu lisäarvo on toteutettu aikaisemmin tai selvittää kuinka muut yritykset ovat toteuttaneet vastaavanlaista prosessia. (Martinsuo & Blomqvist 2010, 6–8.)

Analysoinnin jälkeen tulee tunnistaa prosessissa uudistusta vaativat alueet. Joskus jopa koko prosessi saattaa vaatia uudelleen määrittelyn, mutta yleensä vain joitain rajattuja osa-alueita, prosessien välisiä kytköksiä, organisointia tai resursointia määritellään uudelleen. Tavoiteprosessista tehdään kuvaus sellaisena kuin prosessi pitäisi toteuttaa, että päämäärät saavutetaan. (Martinsuo & Blomqvist 2010, 6–8.)

Tavoiteprosessin mallintamisen jälkeen seuraa prosessin kokeilu eli pilotointivaihe, jossa sen toimivuutta testataan joko todellisissa tai mallinnetuissa olosuhteissa. Pilotointivaiheessa prosessia tarkkaillaan ja tarpeen ilmetessä voidaan vielä tehdä muutoksia ja korjauksia prosessimalliin. Samalla nähdään tuottaako uudistettu prosessi haluttua hyötyä ja poistaako se vanhassa toimintotavassa olleet ongelmat. (Martinsuo & Blomqvist 2010, 6–8.)

Prosessin käyttöönotossa vanhat toimintatavat, ohjeet ja rutiinit korvataan uuden prosessin mukaisilla. Henkilöstö koulutetaan ja opastetaan toimimaan uuden prosessin mukaan. Monesti myös asiakkaan, alihankkijoiden ja muiden sidosryhmien

edustajia osallistuu prosessiin, jolloin myös heille on annettava tarvittava perehdytys uusiin toimintatapoihin. Mittaus- ja seurantajärjestelmät sekä kytkennät ja rajapinnat muihin järjestelmiin tulee mukauttaa uuden prosessin kanssa yhteen sopiviksi. On tärkeää, että prosessin toteutusta tukee organisaation koko toimintamalli ja johtamisjärjestelmä. (Martinsuo & Blomqvist 2010, 6–8.)

Prosessi vaatii jatkuvaa seuranta, ohjausta ja johtamista, joten jonkun on vastattava prosessin resursseista, toteutusolosuhteista ja suorituskyvystä jatkuvasti. Seurannan ja valvonnan myötä esiin voi edelleen nousta kehitystarpeita, joita voidaan pienessä mittakaavassa toteuttaa aina niiden esiin tullessa. (Martinsuo & Blomqvist 2010, 6–8.)

3.3 Laatutyökalut prosessin kehittämisen apuna

Monia laatutyökaluja voidaan käyttää apuna myös prosessien kehittämisessä. Useat laatutyökalut on koottu tilastotieteestä, tieteellisen tutkimuksen ja ryhmätyön menetelmistä ja ne ovat graafisia tekniikoita, joiden avulla havainnollistetaan ja tehdään näkyväksi viestejä, jotka sisältyvät käytännön toiminnasta kerättyyn tietoon. Laatutyökaluja on paljon erilaisia, mutta niistä yleisesti käytettyjä ovat ainakin seuraavat:

- **Aivoriihi** on ryhmätyötekniikka, jonka avulla pyritään tuottamaan paljon ideoita, kysymyksiä tai ongelmia lyhyessä ajassa. Siihen sisältyy kaksi vaihetta: ideoiden tuottaminen ja niiden selventäminen.
- **Benchmarking** eli vertailukehittäminen tarkoittaa oman toiminnan vertaamista toisten toimintaan.
- **Ishikawa eli kalanruotokaavio / syy-seurauskaavio** on graafinen esitys syiden ja seurausten suhteista. Syy-seurauskaaviota käytetään asioiden luokitteluun tai ongelmanratkaisuun.
- **Lean**, tähtää mahdollisimman tehokkaaseen prosessiin. Kaikki turha työ pyritään poistamaan.

- **Pareto-analyysin** avulla tunnistetaan ja valitaan tärkeimmät tekijät kehityksen kohteeksi. Pareto-periaatteen mukaan vain muutama syy aiheuttaa ongelmista suurimman osan eli niin sanottu 20/80 sääntö.
- **PDCA-sykli / Demingin laatuympyrä** on ongelman ratkaisumalli ja kehittämismenetelmä. Syklissä on neljä vaihetta: plan, do, check ja act, joiden ensimmäisten kirjainten mukaan se on saanut nimensä.
- **Prosessikartta ja vuokaavio** eli työnkulkukaavio, jossa kuvataan graafisesti toisiinsa liittyvien toimintojen ketju aikajärjestyksessä.
- **SWOT** on nelikenttäanalyysi, jossa analysoidavasta asiasta selvitetään sisäiset vahvuudet (strengths) ja heikkoudet (weaknesses) sekä ulkoiset mahdollisuudet (opportunities) ja uhat (threats).

Näille työkaluille yhteistä on visuaalisuus, jolla asiat kuvataan helposti omaksuttavassa muodossa. Se auttaa asioiden havaitsemisessa, omaksumisessa ja dokumentoinnissa. (Outinen, Lempinen, Holma & Haverinen 1999, 138–139; Tuurala 2010; Viitala & Jylhä 2019, 183; Viitala & Jylhä 2013, 49–50.)

4 BENCHMARKING

Benchmarking on kehitetty Japanissa ja siellä sitä on menestyksellisesti sovellettu 50-luvusta lähtien. Länsimaisen mallin siitä kehitti Rank Xerox 70-luvun puolivälissä, ja sen jälkeen monet menestyneet yritykset ovat soveltaneet sitä erinomaisin tuloksin. Motorola, DuPont, Ford Motor, General Electric, Hewlett Packard, IBM sekä pohjoismaissa ABB, Volvo ja Ericsson yhtymä ovat tunnettuja yrityksiä, jotka soveltavat ja hyödyntävät benchmarkingia toiminnassaan. (Tuominen 2021, 114.)

Benchmarking on vertailukehittämistä, jossa verrataan oman yrityksen tai organisaation tuottavuutta, laatua ja tehokkuutta toisten toimintaan, yleensä parhaaseen vastaavaan toimintaan. Kyse on jatkuvasta ja systemaattisesta prosessista, joka auttaa tunnistamaan oman toiminnan heikkouksia ja niiden pohjalta laatimaan kehittämis- ja parannusideoita. (Karlöf & Östblom 1993, 7.)

4.1 Benchmarking vertailumenetelmänä

Benchmarking on tehokas kehitystyökalu, jota yleisesti käytetään laatujärjestelmien ja prosessinkehittämisen välineenä, mutta sitä voidaan soveltaa erilaisten ongelmien tutkimiseen ja ratkaisemiseen sekä toimintatapojen vertaamiseen niin yrityksissä kuin muissakin organisaatioissa (Tuominen 2021, 16).

Tuominen kuvaa teoksessaan benchmarking-prosessia näin:

”Benchmarking on jatkuva ja järjestelmällinen prosessi parhaiden menetelmien ja toimintatapojen tunnistamiseksi, ymmärtämiseksi ja soveltamiseksi tavoitteena oman organisaation suorituskyvyn kehittäminen” (Tuominen 2021, 16).

Hyvin toteutettuna benchmarking vaikuttaa myös organisaation ongelmanratkaisukykyyn kohentavasti. Ongelmien ilmetessä, täytyy organisaation ajatella asiat loppuun saakka ja näin kasvaa kyky yhdistää ennestään tuttuja tietoaineksia uusilla ja innovatiivisilla tavoilla. Benchmarkingista saa tarvittavia tietoaineksia etenevään ja luovaan kehitystyöhön. (Karlöf & Östblom 1993, 44.)

Benchmarkingista voidaan tunnistaa kolme erilaista tyyppiä, joiden sisällön perusteella voidaan tehdä jaottelu kolmeen ryhmään: strategiseen, suorituskyky- ja prosessi- benchmarkingiin (Tuominen 2021, 21–25).

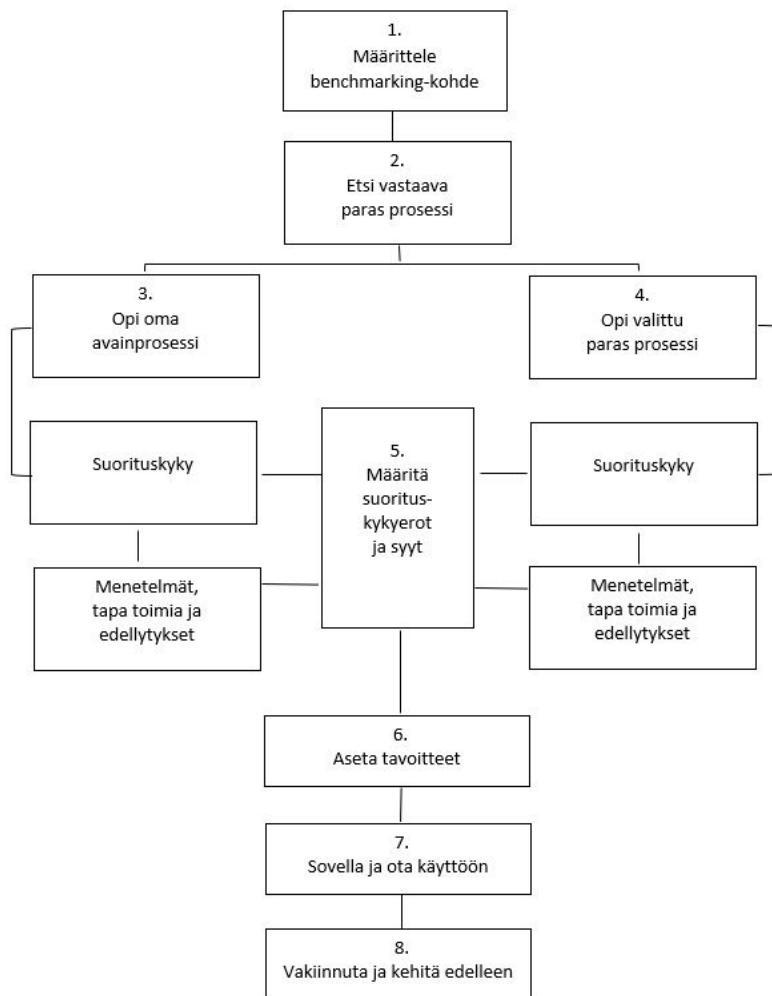
Strateginen benchmarking tukee strategisten suoritustasotavoitteiden määrittelyä ja tuo esiin erilaisia toimintavaihtoehtoja niiden saavuttamiseksi. Tätä voidaan käyttää apuna, kun asetetaan mitattavissa olevia strategisia tavoitteita, jotka voivat olla lyhyen tai pitkän tähtäyksen tavoitteita. (Tuominen 2021, 21–25.)

Suorituskyky-benchmarking tarkoittaa oman yrityksen tuotteiden tai prosessien suorituskyvyn mittaamista ja niiden vertaamista toisten yritysten vastaaviin. Yleisiä vertailtavia arvoja ovat tuotteiden suoritusarvovertailut, yritysten taloudelliset tunnusluvut sekä prosessien tuottavuuksien vertaileminen. (Tuominen 2021, 21–25.)

Prosessi-benchmarking on liiketoimintaprosessien analysointia, jossa analysoidaan oman yrityksen ja valitun parhaan yrityksen liiketoimintaprosessia. Sen tavoitteena on mitattavien suorituskykyjen taustalla olevien menetelmien sekä toimintatapojen selvittäminen, kuvaaminen ja vertaaminen. Näiden lisäksi pyritään selvittämään myös edellytykset, jotka tukevat edellä mainittujen menetelmien ja toimintatapojen soveltamista tehokkaasti ja myös vertailla niitä kohdeprosessien välillä. (Tuominen 2021, 21–25.)

4.2 Benchmarking-tutkimus

Benchmarking-tutkimuksen prosessi voidaan jakaa kahdeksaan osaan. Prosessin perusaskleet on kuvattu Kuviossa 2.

Kuvio 2. Benchmarking-perusaskleet (Tuominen 2021, 46).

Ensimmäisenä tulee määritellä benchmarking-kohde. Tärkeää on tunnistaa sellainen kehityskohde, joka on tärkeä yrityksen menestykselle. Se voi olla mikä tahansa organisaation käyttäytymiseen tai suoritteisiin liittyvä näkökohta, kuten tavarat, palvelut, työprosessit, tukijärjestelmät, kustannukset, pääoma, asiakkaan kokema arvo. Käyttöalueena voi olla esimerkiksi uudet strategiat, kustannusten pienentäminen, suorituskeskeisyys, uudet ideat tai laatutason kohentaminen. (Karlöf & Östblom 1993, 92.)

Sen jälkeen, kun kohde on valittu, aloitetaan benchmarking-kumppaneiden etsintä ja valinta. Tavoitteena on löytää yritys tai yritykset, joilla on paras vastaava prosessi tai ainakin merkittävästi omaasi parempi kehitettävässä asiassa. (Tuominen 2021, 47.)

Kolmannessa vaiheessa mitataan oman vertailuun valitun kohteen suorituskyky sekä kuvataan sen taustalla olevat menetelmät ja toimintatavat. Tulee huomioida mitkä ovat suorituskykyä haittaavia ja mitkä edistäviä tekijöitä. Tämän jälkeen tutustutaan vertailukumppanin vastaavan prosessiin ja sen suorituskykyyn sekä selvitetään sen taustalla olevat toimintatavat, menetelmät ja muut taustalla olevat menestystekijät. Tässä tulee huomioida erityisesti suorituskykyä edistävät tekijät. (Tuominen 2021, 46–67.)

Viidennessä vaiheessa verrataan oman ja vertailukumppanin prosessien suorituskykyä ja määritellään niiden väliset erot. Erojen vertailu ja määrittely tulee tehdä myös taustalla olevista tekijöistä, menetelmistä, toimintatavoista ja niitä tukevista edellytyksistä. (Tuominen 2021, 47.)

Tavoitteiden asettamisessa kehitysideat määritellään välittömästi toteutettaviin, lyhyellä tähtäyksellä toteutettaviin sekä pitkällä tähtäyksellä toteutettaviin kehitystavoitteisiin (Tuominen 2021, 47).

Sovella ja ota käyttöön -vaiheessa siirretään ja sovelletaan löydettyjä uusia menetelmiä, toimintatapoja ja suoritusta tukevia edellytyksiä omaan prosessiin. Ennen käyttöönottoa suunnitellaan toteutettavat muutokset ja laaditaan niille toteuttamisaikataulu. (Tuominen 2021, 47, 89.)

Vakiinnuta ja kehitä edelleen on perusaskeleista viimeinen. Vakiinnuttamisella Tuominen tarkoittaa tässä yhteydessä kehitetyn ja opitun tehokasta soveltamista ja edelleen kehittämistä lyhyen ja pitkántähtäyksen benchmark-tason saavutta-

miseksi. Jatkuvilla mittauksella ja seurannalla varmistetaan, että asetetut tavoitteet saavutetaan. Määritä prosessille pitkän tähtäimen tavoite, jatka kehittämistä edelleen ja aloita benchmarking-tutkimus alusta. (Tuominen 2021, 47, 97.)

Työ ei lopu tähän vaan kilpailukykyä on kehitettävä jatkuvasti ja se edellyttää avainprosessien suorituskykyjen jatkuvaa seurantaan sekä uusien mahdollisuuksien etsimistä ja soveltamista. Benchmarking tukee jatkuvalla kehitysuralle pääsyä ja siinä pysymistä. Jatkuva ja näkyvä mittaus ovat uralla pysymisen perusehtoja ja niitä tarvitaan benchmarking-tutkimuksen onnistumisen seurantaan ja prosessin suorituskyvyn kehittämisessä. Benchmarking menetelmän avulla pysyy myös selvillä siitä, miten muut yritykset ja organisaatiot kehittyvät ja minkälaisia uusia mahdollisuuksia sitä kautta avautuu omaan toimintaan. (Tuominen 2021, 113–114.)

5 EMPIRIA

Empiria toteutettiin haastattelemalla ammattikorkeakouluista henkilöitä, jotka työskentelevät polkuopiskelijasta tutkinto-opiskelijaksi siirtymisen prosessin parissa. Haastatteluiden pohjalta tehtiin kuvaukset toimintamalleista ja niitä vertailtiin keskenään sekä tehtiin toimintaehdotus.

5.1 Haastattelut

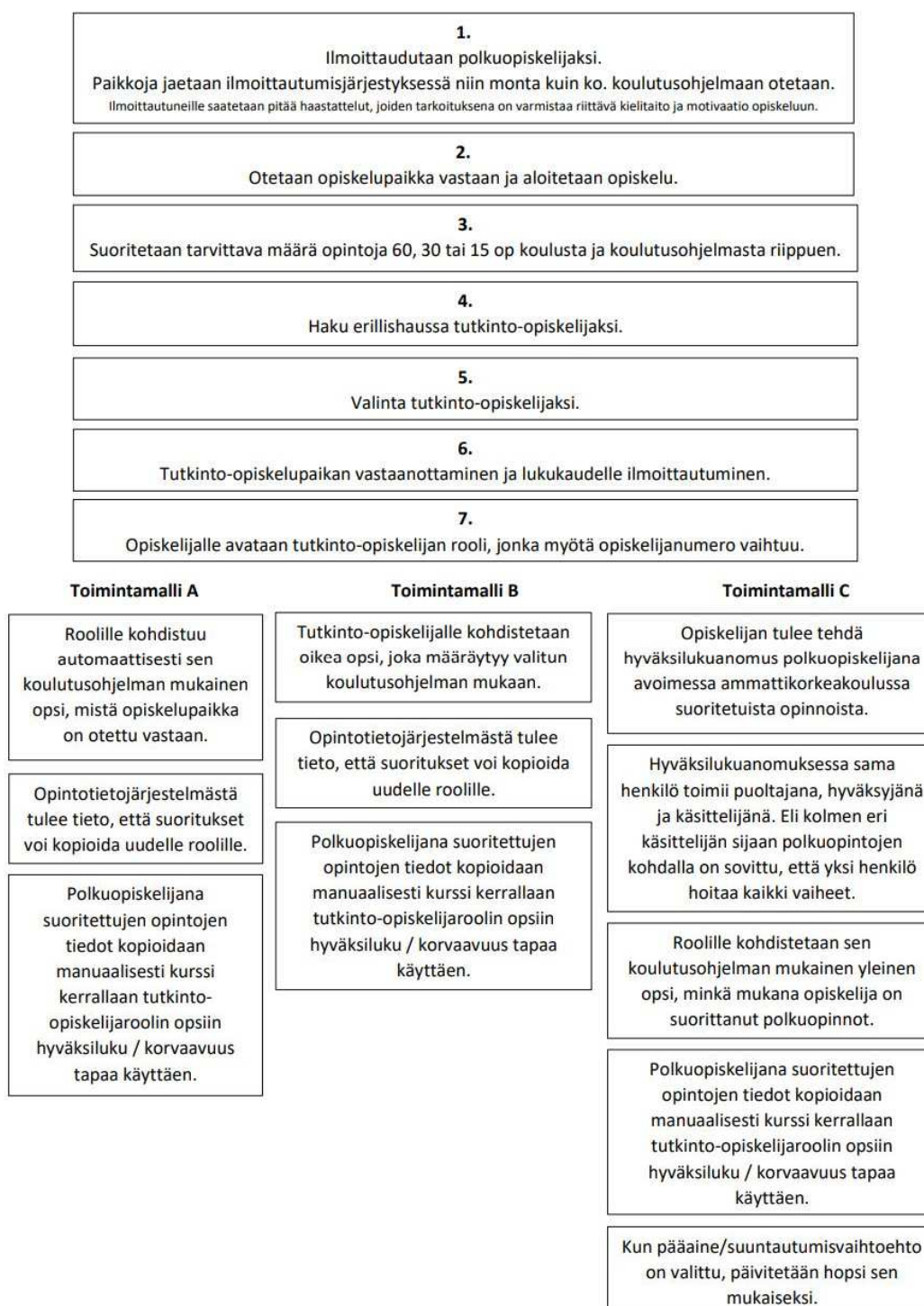
Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina. Hirsjärven, Remeksen & Sajavaaran (2013) mukaan teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto, jossa haastattelun aihepiirit eli teema-alueet ovat selvillä, mutta kysymysten tarkkaa muotoa ja järjestystä ei ole määritelty valmiiksi ja näin se mahdollistaa vapaamuotoisemman haastattelun.

Haastateltavia valitessa tutustuin Suomessa toimivien ammattikorkeakoulujen polkuopintotarjontaan nettisivujen kautta ja valitsin niiden joukosta kaksi koulua, joissa oli runsaasti mahdollisuuksia polkuopintoihin, josta päätellen niissä olisi myös paljon polkuopiskelijoita. Sen jälkeen olin yhteydessä puhelimitse kouluihin ja selvitin heiltä sopivan henkilön haastateltavaksi ja sovimme haastatteluajan.

Haastattelut toteutettiin huhtikuun lopussa ja toukokuun alussa 2022 ja ne olivat yksilöhaastatteluja, jotka toteutettiin Teams-yhteydellä. Kukin haastattelu kesti noin tunnin. Vaasan ammattikorkeakoulun lisäksi haastateltiin kahden muun ammattikorkeakoulun henkilöä, jotka työskentelevät kyseisen prosessin parissa. Haastateltavat haluavat pysyä anonyymeina. Haastatteluissa pohjana käytetty kyselylomake on työn lopussa Liite 1.

5.2 Toimintamallit ja niiden vertailu

Haastatteluiden pohjalta tehtiin kuvaus toimintamalleista, joka on kuvattuna Kuviossa 3. Kuviossa lyhenne opsi tarkoittaa opintosuunnitelmaa ja hopsi tarkoittaa henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Kuvio 3. Toimintamallikuvaus.

Vaiheet 1-7 olivat pääpiirteissään samanlaiset kaikkien haastateltavien kouluissa. Kaikissa oli myös pyritty sujuvoittamaan ja nopeuttamaan prosessia poistamalla viivettä aiheuttavia vaiheita. Esimerkiksi hyväksilukuanomusta opiskelijoilta ei

vaadittu kaikissa kouluissa, mikäli polkuopinnot oli suoritettu samassa ammattikorkeakoulussa missä opinnot jatkuvat tutkinto-opiskelijana. Jos hyväksilukuanoimus vaadittiin, sen käsittelyä oli nopeutettu niin, että sama henkilö toimii puoltajana, hyväksyjänä ja käsittelijänä.

Suoritettujen opintojen kopiointi roolilta toiselle tapahtuu manuaalisesti haastateltavien kouluissa. Suuria eroja toimintatavoissa ei ollut havaittavissa, joka johtuu varmasti siitä, että käytössä on sama järjestelmä. Vaikka haastateltavia olisi ollut enemmän niin toimintatavat olisivat olleet hyvin samanlaisia järjestelmästä johtuen. Tietojen siirron jälkeen ei ole käytössä varsinaista tarkistusmenetelmää niiden oikeellisuudesta, mutta opintosuunnitelmaa tarkastellaan useita kertoja opiskelijan, opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajan toimesta, joten mahdolliset virheet tulevat esiin sitä kautta.

Varsinaisia pullonkauloja haastateltavat eivät ole havainneet prosessissa, mutta tiedostivat manuaalisen työvaiheen hidastavan läpimenoaikaa. Prosessin toimivuutta ei tarkastella säännöllisesti, mutta jos epäkohtia havaitaan, niistä kerrotaan prosessista vastaavalle. Tässä prosessissa ei ole käytössä mittareita. Ammattikorkeakouluissa kehitystyötä tehdään jatkuvasti paljon eri toimintoihin liittyen, mutta tällä hetkellä ne eivät kohdistu tähän prosessiin.

5.3 Toimintaehdotus

Haastattelut osoittavat, että prosessi muilta osin on sujuva, mutta yksi manuaalinen vaihe pidentää läpäisyäikää merkittävästi. Haastatteluissa tuli esiin, että mitausta ei ole tehty siitä, kuinka paljon aikaa menee suoritusten kopiointiin manuaalisesti. Paljonko vuosittain vapautuisi työaikaa muihin tehtäviin? Entä mitä se maksaisi rahassa mitattuna?

Ehdotan, että mahdollisuutta automatisointiin selvitetään. Automatisointi vähentäisi rutiininomaista työtä ja nopeuttaisi prosessia sekä lisäisi sen luotettavuutta, koska riski virheiden syntymiseen pienenesi merkittävästi.

Opintojenohjausjärjestelmän toimittajalle voisi tehdä kehityspyynnön ja pyytää tarjouksen kyseisen vaiheen automatisoinnista. Oletan, että automatisoinnilla vapautuvan työajan rahallinen säästö riittää hyvin kattamaan aiheutuvat kulut.

Toinen tapa automaation toteuttamiseen voisi löytyä ohjelmistorobotiikan hyödyntämisestä. Tietotekniikan opiskelijat osaisivat varmasti käytännössä tämän toteuttaa. Ohjelmistorobotiikka (Robotic Process Automation, RPA) todennäköisesti olisi edullisempi ja nopeampi ratkaisu automatisoinnin toteuttamiseksi kuin järjestelmään tehtävä toiminto (Digital Workforce 2022).

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä luvussa käydään läpi tutkimuksen tuloksia tutkimuskysymysten pohjalta ja tehdään niistä johtopäätöksiä sekä tarkastellaan tutkimuksen luotettavuutta. Lopuksi pohditaan jatkotutkimusehdotuksia.

6.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mihin asioihin opiskelijan roolin vaihtuminen vaikuttaa, kuinka saadaan avoimen ammattikorkeakoulun kautta suoritettujen opintojen tiedot ja arvosanat kohdistettua oikeille kursseille opintosuunnitelmassa ja miten roolin vaihtuminen hoituu sujuvasti ja mahdollisimman automaattisesti järjestelmissä.

Opiskelijan roolin vaihtuessa polkuopiskelijasta tutkinto-opiskelijaksi opiskelijanumero vaihtuu. Haastatteluissa selvisi, että ammattikorkeakoulujen tulee raportoida erikseen avoimen puolella suoritettut opintopisteet ja omana lukuna tutkinto-opiskelijoiden suorittamat opintopisteet. Tämä säädös tulee ammattikorkeakoulujen rahoitusmallista. Yksi syy roolin vaihtoon on myös se, että avoimen roolilla ei voi suorittaa tutkintoa vaan on haettava tutkinto-opiskelijaksi, joka mahdollistaa tutkintoon valmistumisen. Eri rooleilla suoritettut opinnot säilyvät opiskelijan tietojen takana opintojenohjausjärjestelmässä. Näistä syistä voidaan tehdä johtopäätös, että opiskelijanumeron vaihtuminen roolin vaihtuessa on perusteltua.

Haastatteluissa tuli esiin, että näissä kolmessa ammattikorkeakoulussa avoimen puolella suoritettut opinnot kopioidaan manuaalisesti tutkinto-opiskelijan opintosuunnitelmaan eli käytetään opintojen hyväksiluku / korvaavuus tapaa. Tiedot syötetään kurssi kerrallaan jokainen erikseen. Näin todennäköisesti tapahtuu monessa muussakin ammattikorkeakoulussa, koska käytössä on sama opintojenohjausjärjestelmä. Manuaalinen työ kasvattaa riskiä virheiden tapahtumiselle, mutta

suoritettujen opintojen kopioinnin jälkeen opintosuunnitelmaa tarkastellaan opintojen jatkuessa useita kertoja niin opiskelijan, opinto-ohjaajan kuin ryhmänohjaajan toimesta eli silloin mahdolliset virheet tulisivat esiin. Muutama vuosi sitten saatettiin tehdä myös niin, että tutkinto-opiskelijan opintosuunnitelmaan kirjattiin yhtenä rivinä ”aiemmat korkeakouluopinnot” ja opintopistemäärä. Tässä tavasta on luovuttu, koska se ei kerro mitä kurseja opinnot pitää sisällään.

Haastateltavat kokivat, että manuaalinen kirjaaminen on tällä hetkellä ainoa tapa tehdä suoritusten kopiointi roolilta toiselle. Järjestelmässä on ominaisuus, jolla voidaan siirtää suoritettut opinnot roolilta toiselle, mutta tällöin ne katoavat siltä roolilta mistä ne siirretään. On ehdottoman tärkeää, että ne säilyvät myös sen roolin takana millä ne on suoritettu.

Haastateltavat eivät kokeneet tätä vaihetta erityisen kuormittavaksi tai raskaaksi koska työ jakautuu monelle eri henkilölle esimerkiksi koulutusaloittain. Kokonaisuutena tietojen manuaaliseen kopiointiin menee työaika vuositasolla paljon, sillä monissa korkeakouluissa on vuosittain satoja polkuopiskelijoita, jotka siirtyvät tutkinto-opiskelijoiksi. Polkuopintojen opintopisteiden suoritusmäärät vaihtelevat ja ovat joko 60, 30 tai 15 opintopistettä. 60 opintopistettä sisältää keskimäärin 15 kurssia, 30 opintopistettä keskimäärin 7 kurssia ja 15 opintopistettä keskimäärin 4 kurssia.

Polkuopiskelijoiden määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosina ja tulee kasvamaan edelleen. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että automatisoinnin mahdollisuuksia kannattaa selvittää.

6.2 Tutkimustulosten luotettavuus ja käyttökelpoisuus

Reliaabelius tutkimuksessa tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta eli tutkimuksen kykyä antaa ei sattumanvaraisia tuloksia (Hirsjärvi ym. 2013, 231). Mikäli samoja henkilöitä haastateltaisiin uudelleen esittämällä samat kysymykset lyhyen

ajan kuluttua ensimmäisestä haastattelusta niin suurella todennäköisyydellä tulokset olisivat samanlaiset. Kuitenkin jos haastattelujen välissä kuluisi useita vuosia niin vastaukset saattaisivat poiketa ensimmäisestä haastattelusta, koska todennäköistä on, että muutoksia toimintatapoihin tulee esimerkiksi järjestelmämuutosten tai automatisoinnin myötä. Haastatteluja tehtiin kolme kappaletta ja näissä tuli esiin samoja toimintatapoja, kokemuksia ja mielipiteitä. Vaikka haastateltavien määrää samalle kohderyhmälle olisi lisätty niin todennäköisesti kovin paljon erilaisia toimintatapoja olisi tullut esiin, koska ammattikorkeakouluissa on pääsääntöisesti käytössä sama opintojenohjausjärjestelmä. Tämänhetkisessä tilanteessa reliabelius toteutuu.

Tutkimuksessa validius eli pätevyys tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä tutkimuksella on tarkoituskin mitata. Haastattelututkimuksessa vastaajat saattavat ymmärtää kysymykset eri tavalla kuin tutkija on ne ajatellut. (Hirsjärvi ym. 2013, 231–232.) Teemahaastatteluissa tutkijalla oli mahdollisuus tarkentaa kysymyksiä haastateltavalle, jos vaikutti siltä, että haastateltava käsitti kysymykset eri tavalla kuin tutkija oli ajatellut. Tutkija sai kysymyksiin sen tyyppiset vastaukset mitä oli tavoitellutkin, joten voidaan olettaa, että tutkija ja haastateltava ymmärsivät kysymykset samalla tavalla. Haastateltavat oli valittu polkuopiskelijasta tutkinto-opiskelijaksi prosessin parissa työskentelevistä henkilöistä, joten haastatellut oli kohdistettu oikeaan kohderyhmään. Tutkimuksessa selvitettiin juuri ne asiat mitä sen avulla oli tarkoituskin selvittää. Voidaan siis todeta, että tutkimus on pätevä.

6.3 Pohdinta

Haastattelulle vaihtoehtoisena tiedonkeruumenetelmänä olisi voinut käyttää kyselyä. Silloin kysymysten muotoiluun ja selkeyteen olisi tullut kiinnittää erityistä huomiota. Tällöin olisi ollut mahdollista kasvattaa tutkimukseen osallistujien määrää, mutta kuinka tarkkaa tietoa kyselyillä olisi saatu, koska siinä ei ole mahdollista avata ja tarkentaa asiaa sekä esittää lisäkysymyksiä kuten haastattelussa.

Idea tutkimuksen aiheeseen lähti polkuopiskelijoiden tekemistä havainnoista, joissa ongelmia oli esiintynyt oikean opintosuunnitelman liittämässä ja suoritus-ten siirrossa uudelle roolille sekä opintojen kohdistamisessa oikeille kursseille. Täl-löin käytössä oleva opintojenohjausjärjestelmä oli ollut käytössä vasta melko ly-lyhyen aikaa. Yksi ongelma oli se, että polkuopiskelijana suoritettut opinnot oli kir-rijattu tutkinto-opiskelijan opintosuunnitelmaan yhtenä rivinä ”aikaisemmat kor-keakouluopinnot” ja pistemäärä. Kuten johtopäätöksissä todettiin, niin tästä toi-mintatavasta on luovuttu eli ongelma on poistunut. Opintosuunnitelma kohdistuu nykyään valitun koulutusohjelman mukaan automaattisesti tutkinto-opiskelijan roolille ja tästä päätellen olettaisin, että ongelma on poistunut. Jos opintoja on suoritettu muussa ammattikorkeakoulussa kuin siinä missä jatkaa tutkinto-opiske-lijän roolissa niin se saattaa aiheuttaa vaikeuksia opintojen kohdistamisessa oi-keille kursseille.

6.4 Jatkotutkimusehdotukset

Jatkotutkimuksessa voisi tutkia, kuinka suoritettujen opintojen kopiointi voidaan automatisoida. Toisena jatkotutkimusaiheena voisi olla automatisoinnin toteutta-minen esimerkiksi ohjelmistorobotiikkaa hyödyntämällä.

LÄHTEET

AMK-valintakoe. Valintatavat. Hakijalle. Ammattikorkeakoulujen yhteiset verkkosivut. Viitattu 13.3.2022. <https://www.ammattikorkeakouluun.fi/hakijalle/valintatavat/amk-valintakoe/>

Avoin väylä. Erillishaku avoimen opinnoilla. Hakeminen. Vaasan ammattikorkeakoulun verkkosivut. Viitattu 22.1.2022. <https://www.vamk.fi/haku/hae-opiskelemaan/lisatietoja-hakemisesta/erillishaku/>

Digityöntekijä. Ohjelmistorobotiikka. Digital Workforcen verkkosivut. Viitattu 7.5.2022. <https://digitalworkforce.com/fi/digityontekija/rpa-ohjelmistorobotiikka/>

Haapaniemi, N. 2020. Toiminnan kehittäminen lean benchmarkingin avulla: Case teollisuusyrityksen talousosasto. Vaasan ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.4.2022. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/348762/Haapaniemi_Niina.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Harju, O. 2020. Yhdessä paremmiksi: Kuinka taloushallinnon organisaatio voi hyödyntää Lean-ajattelua? Savonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.4.2022. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/335222/Harju_Outi.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. Helsinki. Tammi.

Karlöf, B. & Östblom, S. 1993. Benchmarking. Tuottavuudella ja laadulla mestariksi. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Ketola, T. 2021. Lean-ajattelun ja visuaalisen johtamisen käyttö tuotekehityksessä. Vaasan yliopisto. Viitattu 13.4.2022. https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/13229/UniVaasa_2021_Ketola_Tuomo.pdf?sequence=2

Korkeakouluopinnot aikuisille. Aikuiskoulutus. Viitattu 12.4.2022. <https://opintopolku.fi/wp/aikuiskoulutus/aikuisten-korkeakouluopinnot/>

L 14.11.2014/932. Ammattikorkeakoululaki. Finlex. Viitattu 31.1.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932#L6P25>

L 28.12.2018/1368. Ammattikorkeakoululaki. Finlex. Viitattu 31.1.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932#L6P28a>

Martinsuo, M. & Blomqvist, M. 2010. Prosessien mallintaminen osana toiminnan kehittämistä. Opetusmoniste 2. Tampereen teknillinen yliopisto. Viitattu 25.3.2022. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tyy-201012131381>

Opiskelu. Opetussuunnitelma. Ammattikorkeakoulujen yhteiset verkkosivut. Viitattu 22.3.2022. <https://www.ammattikorkeakouluun.fi/opiskelu/#opetussuunnitelma>

Outinen, M., Lempinen, K., Holma, T. & Haverinen, R. 1999. Seitsemän laatupolku. Vaihtoehtoja laadunhallintaan sosiaali- ja terveydenhuollossa. Viitattu 11.4.2022. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/76128/p070116095759T.pdf>

Polkuopinnot. Polkuopinnoilla tutkinto-opiskelijaksi. Avoin amk. Vaasan ammattikorkeakoulun verkkosivut. Viitattu 22.1.2022. https://www.vamk.fi/haku/avoin/polkuopinnot_aloittain-002/polkuopinnoilla_tutkintoon/

Prosessien kehittäminen. Tuotanto. Logistiikan maailma. Viitattu 25.3.2022. <https://www.logistiikanmaailma.fi/tuotanto/prosessien-kehittaminen/>

Toinen mahdollisuus. Polkuopinnoilla tutkintoon. Avoin amk. Vaasan ammattikorkeakoulun verkkosivut. Viitattu 22.1.2022. https://www.vamk.fi/haku/avoin/polkuopinnot_aloittain-002/polkuopinnoilla_tutkintoon/

Tuominen, K. 2021. Kehityksen tie. Benchmarking. Prosessiopas. Opi ja kehity kilpailijoita nopeammin. Turenki. Hansaprint Oy.

Tuurala, T. 2010. Laatutyökaluja. Laatuakatemia. Viitattu 11.4.2022. <http://www.kotiposti.net/tuurala/PDCA.htm>

Urheilijapolku aukeaa nyt myös Mailattarille. Uutiset. 2021. Vaasan ammattikorkeakoulun verkkosivut. Viitattu 22.3.2022. https://www.vamk.fi/fi/news/urheilijapolku_aukeaa_nyt_myos_mailattarille/

Vierola, J. 2021. Suullinen tiedonanto. 18.2.2021.

Viitala, R. & Jylhä, E. 2019. Johtaminen. Keskeiset käsitteet, teorit ja trendit. Helsinki. Edita Publishing Oy.

Viitala, R. & Jylhä, E. 2013. Liiketoimintaosaaminen. Menestyvän yritystoiminnan perusta. Helsinki. Edita Publishing Oy.

LIITTEET

LIITE 1

Haastattelukysymykset:

- Vaihtuuko opiskelijalla opiskelijanumero siirryttäessä polkuopiskelijasta tutkinto-opiskelijaksi?
- Jos kyllä, niin miksi? Säilyykö vanha numero opiskelijan tiedoissa?
- Mistä tiedetään mikä opintosuunnitelma kenellekin opiskelijalle laite-
taan?
- Onko ko. vaiheesta tehty toimintaohje/ prosessikuvaus? Onko se kaikkien
tarvittavien henkilöiden tiedossa esim. loma-aikojen tuurausta varten?
- Kuinka suoritettut opinnot siirretään uuden opiskelijanumeron taakse?
- Käydään läpi prosessi vaihe vaiheelta aikajärjestyksessä
- Kuinka varmistetaan, että tiedot on siirretty oikein?
- Onko prosessissa havaittavissa pullonkauloja?
- Seurataanko prosessin toimivuutta säännöllisesti? Onko käytössä mitta-
reita?
- Kuinka jatkuva kehitystyö on huomioitu?